

Valvontatyö Pohjanmaan hyvinvointialueella

Mari Plukka, laatujohtaja

Anne Jaskari, valvonnan päällikkö

5.5.2022

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Mitä Pohjanmaan hyvinvointialue sisältää?

1. Väestö

176 000 asukasta

- Lapset, nuoret, perheet
- Työikäiset
- Ikäihmiset

2. Henkilöstö

8000 henkilöä

- Lääkärit
- Hoitohenkilöstö
- Sosiaalihuollon henkilöstö
- Pelastushenkilöstö
- Muut asiantuntijat
- Hallinto
- tukipalveluhenkilöstö

3. Substanssi

- Lääketiede
- Hoitotyö
- Sosiaalityö
- Pelastus
- Hallinto

4. Integraatio

- Perusterveydenhuolto
- Sosiaalihuolto
- Erikoissairaanhoito
- Erytishuolto
- Pelastustoimi
- Hallinto ja tukipalvelut

5. Alue

51 % ruotsi
42 % suomi
7 % muut kielet

Keskimääräinen
perhekoko
2,82 henkilöä

Suomen alhaisin
työttömyysaste 4 %
(9/2021)

Elinajanodote
Suomen
korkein,
82,8 vuotta

Välfrädsområdesdirektör
Hyvinvointialuejohtaja
Marina Kinnunen

TJÄNSTEMANNALEDNINGEN OCH
VERKSAMHETSOMRÅDEN
VIRKAMIESJOHTO JA TOIMIALAT

SEKTORLEDNING SEKTORIJOHTO
Barn, unga och familjer Lapset, nuoret ja perheet <i>Pia-Maria Sjöström</i>
Personer i arbetsför ålder Työkäiset <i>Erkki Penttinen</i>
Äldre personer Ikäihmiset <i>Pia Vähäkangas</i>

VERKSAMHETSOMRÅDESLEDNING TOIMIALAJOHTO	
Kund- och resurscenter Asiakas- ja resurssikeskus <i>Satu Hautamäki</i>	Rehabilitering Kuntoutus <i>Annica Sundberg</i>
Hem- och boendeservice Koti- ja asumispalvelut <i>Tony Pellfolk</i>	Social- och hälsocentral Sosiaali- ja terveyseskus <i>Sofia Svartsjö</i>
Psykosocial service Psykososiaaliset palvelut <i>Kosti Hyvärinen</i>	Sjukhusservice Sairaalapalvelut <i>Christian Palmberg</i>
Klient- och patientsäkerhetscentret Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus <i>Tuija Ikonen</i>	Räddningsverket Pelastuslaitos <i>Tero Mäki</i>

RESURSLEDNING RESURSSIJOHTO
Chefsöverläkare Johtajaylilääkäri <i>Peter Nieminen</i>
Chefsöverskötare Johtajaylihoitaja <i>Marjo Orava</i>
Socialdirektör Sosiaalijohtaja <i>Carina Nähls</i>

FÖRVALTNING, resultatområden HALLINTO, tulosalueet	
Samkommunsledning Kuntayhtymäjohto <i>Marina Kinnunen</i>	Kvalitet- och tillsyn Laatu- ja valvonta <i>Mari Plukka</i>
Förvaltning Hallinto <i>Tf Vt Maria Liukkonen</i>	Strategi och utveckling Strategia ja kehittäminen <i>Suvi Einola</i>
Ekonomiförvaltning Taloushallinto <i>Lena Nystrand</i>	Personalförvaltning Henkilöstöhallinto <i>Ann-Charlott Gröndahl</i>

RESULTATOMRÅDET KVALITET OCH TILLSYN - TULOSALUE LAATU JA VALVONTA

Resultatenheterna och deras funktioner -Tulosyksiköt toimintoinen

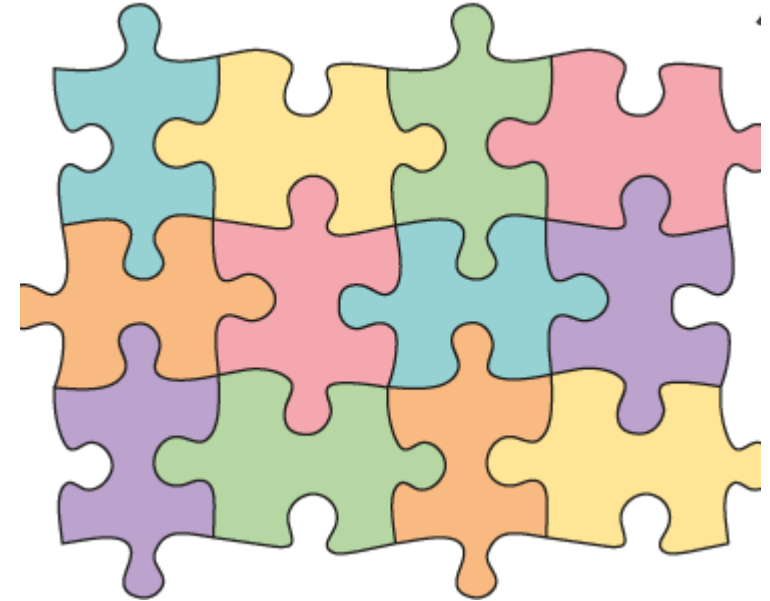
**Kvalitet och tillsyn
Laatu ja valvonta**
Mari Plukka

Kvalitet och tillsyn Laatu ja valvonta <i>Mari Plukka</i>	Säkerhet Turvallisuus Turvallisuus- ja valmiuspäällikkö Terhi Metsola
Kvalitetssystemets stödtjänster Laatujärjestelmän tukitoiminnot	Arbets-, lokalitets- och personalsäkerhet Työ-, toimitila – ja henkilöstöturvallisuus
Utveckling av säkerheten, utbildning och sakkunnigtjänster Turvallisuuden kehittäminen, koulutus ja asiantuntijapalvelut	Beredskaps- och förberedande planering Valmius- ja varautumissuunnittelu
Kund- och patientrespons, social- och patientombudsmannens verksamhet Asiakas- ja potilaspalautteet, sosiaali- ja potilasasiamiestoiminta	Säkerhetsutbildning och sakkunnigtjänster Turvallisuuskoulutus ja asiantuntijapalvelut
Kundens delaktighet Asiakasosallisuus	
Infektionsbekämpning Infektioiden torjunta	
Tillsyn över serviceproduktionen och den egna servicen Palveluntuotannon ja oman palvelun valvonta	

Millaisen kokonaisuuden rakensimme laadun ja valvonnan tulosalueelle?

- Asiakasturvallisuus/Potilas-turvallisuus
- Henkilöstöturvallisuus/
Toimitila- ja työturvallisuus
- Valmius- ja varautuminen
- Osallisuus
- Asiakastyytyväisyys
- Valvonta

Henkilöstörakenne (htv)

- Alueelliset palvelupäälliköt (5)
- Laatukoordinaattorit (3)
- Osallisuus- ja järjestöyhteistyö (2)
- Potilasasiamiestoiminta (2)
- Sosiaaliasiamiestoiminta (2)
- Turvallisuuskoordinaattorit (2)
- Lääkitysturvallisuuskoordinaattori (1)
- Hygieniahoitajat (5)
- Valvontatiimi (1+4)
- Turvallisuus- ja valmiuspäällikkö
- Valmiussuunnittelija
- Turvallisuuskouluttaja

POHJANMAAN HYVINVOINTIALUEEN KUNTAYHTYMÄN LAADUNHALLINNAN JA ASIAKASTURVALLISUUDEN SUUNNITELMA

Hyväksytty hallinnollisessa johtoryhmässä 20.1.2022

Tehty vuoden 2021
lainsäädännön näkökulmasta

Sisällys

JOHDANTO.....	5	3.5	Hoito- ja kuntoutussuunnitelma	37	6.2	Vakavien vaaratapahtumien ilmoittaminen ja käsittely.....	65
1 LAATU – JA ASIAKASTURVALLISUUSTOIMINNAN PERIAATTEET SEKÄ TURVALLISUUSJOHTAMISJÄRJESTELMÄ.....	9	3.6	Asiakkaan ja potilaan itsemääräämisoikeus ja rajoitustoimenpiteet	37	6.2.1	Vakavasta vaaratapahtumasta ilmoittaminen	65
1.1 Turvallisuusstrategia	9	3.6.1	Itsemääräämisoikeus	37	6.2.2	Asiakasturvallisuusselvitys	65
1.2 Asiakas- ja potilasturvallisuuspolitiikka Pohjanmaan hyvinvointialueen kuntayhtymä 9	9	3.6.2	Rajoitustoimenpiteet	39	6.2.3	Asiakasturvallisuus selvitysprosessin kulku	66
1.3 Turvallisuuspolitiikan toteuttaminen	10	3.7	Hankintamenettelyt ja ostopalvelut	41	6.2.4	Vakavien vaaratapahtumien jälkihoito	67
1.4 Turvallisuuskulttuuri	11	4	ASIAKKAIDEN JA LÄHEISTEN OSALLISTUMINEN	43	6.2.5	Second victim toimintamalli	67
1.5 Turvallisuusjohtamisjärjestelmä hyvinvointialueella	12	4.1	Osallisuuden määrittelmä	43	6.3	Työympäristö ja turvallinen laitteiden käyttö	67
1.6 Johtamisjärjestelmä ja vastuut	13	4.2	Osallisuuden muodot	43	6.3.1	Turvallinen hoitoympäristö	68
2 LAADUNHALLINTA.....	20	4.3	Asiakasraati	45	6.3.2	Lääkinnällisiä laitteita koskevat ilmoitukset	68
2.1 Laadun ja turvallisuuden hallintajärjestelmä	20	4.4	Järjestöyhteistyö	46	6.4	Vaara- ja haittatapahtumien säännöllinen seuranta	69
2.2 Turvallisuuden seurantajärjestelmät	21	4.5	Tiedotus ja ohjaus asiakkaille	47	6.5	Onnistumisista oppiminen	69
2.3 Laadun ja turvallisuuden seuranta.....	22	4.6	Muistutukset, kantelut ja potilasvahinkoilmoitukset	47	6.6	Turvallisuuskierros	70
2.3.1 Johdon katselmukset laadun seurannan välineenä	22	4.6.1	Muistutukset	47	6.7	Riskien tunnistaminen, riskikartoitukset	70
2.3.2 Auditointi	23	4.6.2	Kantelut	48	6.7.1	Säännölliset riskianalyytit	70
2.3.3 Laaturaportti	23	4.6.3	Potilasvahinko	49	6.7.2	Muutostilanteiden riskianalyytit	71
2.4 Prosessien kehittäminen– Lean	23	4.6.4	Sosiaalihuollon oikaisuvaatimukset ja valittaminen toimielimen päätöksestä	49	6.7.3	Hoito- ja palveluprosessien riskianalyytit	72
2.5 Tietoturva ja tietosuojat	24	4.6.5	Hoitoilmoitustietokanta	50	6.7.4	Riskin suuruuden määrittäminen	73
2.5.1 Digitaalinen turvallisuus	24	4.7	Asiakaspalautejärjestelmä	51	6.7.5	Riskin merkittävyyden kartoittaminen, toimenpiteiden valinta ja toteuttaminen 75	75
3 VALVONTA.....	26	5	HENKILÖSTÖN OSAAMINEN.....	52	6.7.6	Seuranta ja arviointi	77
3.1 Valvonnan lainsäädännöllinen tausta	26	5.1	Sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöiden ammattipätevyudet ja oikeus toimia alan tehtävissä	52	6.8	Hoitoon liittyvien infektioiden seuranta	78
3.2 Valvonnan eri muodot ja kohteet	27	5.1.1	Potilasturvallisuuden varmistaminen opiskelijan toimissa laillistetun ammattihenkilön tehtävissä	53	6.8.1	Infektioiden ilmoittaminen	78
3.2.1 Valvontaviranomaisten työnjako ja tehtävät	29	5.2	Perehdytys	54	6.8.2	Seurantatiedon hyödyntäminen	79
3.2.2 Puutteiden ja epäkohtien ilmoitusvelvollisuus	30	5.3	Asiakasturvallisuuskoulutus	55	6.8.3	Valtakunnallinen ja kansainvälinen infektioiden vertailu	79
3.2.3 Lääkäripalvelut palveluasumisessa	31	5.4	Asiakas- ja potilasturvallisuusteemojen käsittely henkilöstön kanssa	56	7	YHTEISTYÖALUEEN (YTA) YHTEISTYÖ.....	81
3.2.4 Valvontasuunnitelma	31	6	ASIAKAS- JA POTILASTURVALLISUUDEN RISKIEN HALLINTA	58	8	MUUT ERILLISET TOIMINTATAPA-OHJEET	81
3.3 Omavalvonta	31	6.1	Vaaratapahtumien ilmoittaminen ja käsittely	59	9	LAADUN JA ASIAKASTURVALLISUUDEN TOIMENPIDEOHJELMA	82
3.3.1 Omavalvontasuunnitelma	32	6.1.1	Ilmoitus- ja raportointijärjestelmät	60	9.1	Laadun- ja asiakasturvallisuussuunnitelman ylläpito	82
3.3.2 Hoitoon pääsyn ja hoitotakuun seuranta	33	6.1.2	Asiakkaiden vaaratapahtumailmoitukset	62	LIITTEET	83	
3.4 Sosiaalihuollon asiakassuunnitelmat	36	6.1.3	Epäkohta ilmoitus sosiaalihuollossa	62	Liite 1. Lait ja asetukset	83	
		6.1.4	Huoli-ilmoitus tai yhteydenotto	63	Liite 2. Muut laadun, asiakas- ja potilasturvallisuuden toimintasuunnitelmat	84	
		6.1.5	Vaara- ja haittatapahtumien käsittely	63			
		6.1.6	Vaaratapahtuman riskin arviointi	64			

Valvonnan haasteita

- Valmistelua on tehty osin vähän sokkona, resurssien riittävyys on ollut huolena.
- Toimintakentän laajuus on ollut hyvin pirstaleisesti tiedossa, kokonaiskuvan hahmottaminen vie aikaa.
- Sopimukset on siirretty hyvinvointialueelle sellaisenaan, ja laadullisia kriteereitä yhtenäistetään nyt.
- Tällä hetkellä käytössä kaksi eri palvelusetelijärjestelmää, tavoitteena siirtyminen yhteen järjestelmään
- Lainsäädännön valmistelusta ei tihkunut tietoa vuoden 2021 aikana, kun valmistelutyötä tehtiin.
- Valvonta on mukana useissa prosesseissa, roolin kirkastus on tärkeää, jotta tehtävänkuvat ovat selkeät kaikille.
- *Valvonnan ydintehtävä on edistää omavalvontaa, antaa ohjausta ja tehdä valvontaa.*

Valvonnan painopistealueet 2022

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen valvontaohjelma 2020-2023

- **Vuoden 2022 valvontakohteet ovat:**
  - Perusterveydenhuollon ja suun terveydenhuollon kiireettömään hoitoon pääsy
  - Lasten ja nuorten perustason mielenterveys- ja päihdepalvelut
  - Kunnassa/hyvinvointialueella tuotettavat ja järjestettävät avohuollon päihde- ja riippuvuuspalvelut
  - Vammaispalvelulain mukaisten määrääkijöiden noudattaminen, palvelusuunnitelmien asianmukainen laatiminen ja vammaissosiaalityön riittävät henkilöstöresurssit
  - Lasten neuvolapalvelut, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä lasten ja nuorten ehkäisevä suun terveydenhuolto (asetuksen 338/2011 mukaisten terveystarkastusten toteutumisen valvonta)
  - <https://www.valvira.fi/valvira/valvontaohjelmat/sosiaali-ja-terveydenhuollon-valvontaohjelma>
- **Pohjanmaan hyvinvointialueen valvonnan painopistealueet v. 2022**
  - Vammaispalveluiden asumisyksiköt: rajoitustoimenpiteet (rajoitustoimenpiteiden käyttö, päätöksenteko, kirjaaminen, dokumentointi, perustelut)
  - Rajoitustoimenpiteet laajemminkin eri toiminnoissa
  - Vanhuspalveluissa asumispalveluiden henkilöstömitoitus
  - Lastensuojelussa sosiaalityöntekijöiden henkilöstömitoitus, lastensuojeluasiakkaiden mielenterveyspalvelut

Asiakas- ja potilasturvallisuusstrategia ja toimeenpanosuunnitelma v. 2022-2026 ohjaa valvontatyön suunnittelua ja toteutusta

Visio: Suomi asiakas- ja potilasturvallisuuden mallimaa 2026 – vältämme vältettävissä olevan haitan

Strateginen kärki 1 Yhdessä asiakkaiden ja potilaiden kanssa	Strateginen kärki 2 Hyvinvoivat ja osaavat ammattilaiset	Strateginen kärki 3 Turvallisuus ensin kaikissa organisaatioissa	Strateginen kärki 4 Parannamme olemassa olevaa
Tavoite 1.1 Lisäämme osallisuutta turvallisuuden parantamiseksi	Tavoite 2.1 Varmistamme turvallisuusosaamisen ja sen lisääntymisen läpi työuran	Tavoite 3.1 Avoin ja saatavilla oleva tieto ohjaa toimintaamme ja lisää turvallisuutta	Tavoite 4.1 Lisäämme lääkehoidon turvallisuutta yhteisillä toimintatavoilla
Tavoite 1.2 Edistämme asiakas- ja potilasturvallisuustyötä samaa tahtia	Tavoite 2.2 Luomme turvallisuutta tukemalla työhyvinvointia	Tavoite 3.2 Varmistamme kaikille turvalliset etä- ja digipalvelut	Tavoite 4.2 Huolehdimme laitteiden ja tietojärjestelmien käytön turvallisuudesta
Tavoite 1.3 Asiakkaiden, potilaiden ja läheisten kokemukset ohjaavat palveluidemme kehittämistä	Tavoite 2.3 Parannamme turvallisuutta aktiivisella johtamisella	Tavoite 3.3 Turvallisuuskulttuuri on toimintamme perusta	Tavoite 4.3 Yhtenäistämme hyvät infektio- ja torjunnan käytännöt

Vahvistamme ja luomme edellytykset kansalliselle ja alueelliselle turvallisuustyölle

Valvontaprosessit ja -käytännöt

- Valvonnan käsikirja ja valvontasuunnitelma valmistumassa
- Valvonnan suunnittelussa ja kohdentamisessa hyödynnetään kansallisesti tuotettua riskitietoa sekä mm. HaiProjen, ilmoitusten ja yhteydenottojen tuottamaa tietoa
- Tarkastuskertomuslomakkeet laadittu/muokattu ja ennakkomateriaalipyyntö listaukset laadittu eri palveluille
- Hyvinvointialueen valvontakäynnit aloitettu 3/22 (alustava valvontasuunnitelma)
- Valvontatoiminnan käynnistämisessä hyödynnetty Varsinais-Suomen ylikunnallisen valvontakeskushankkeen tuotoksia, mm. laadukas valvontaprosessi
- Valvonnan aluejako: pohjoinen, keskinen ja eteläinen alue
- Valvontakäynnit aloitettu sosiaalihuollon palveluista (oma ja ostettu yksityinen palvelutuotanto, palvelusetelituottajat)
  - läkkäiden palvelut
  - Vammaispalvelut
  - Mielenterveys- ja päihdepalvelut
  - Lastensuojelu

Valvontaa toteuttava henkilöstö ja koulutukset

- Valvontatyötä alueella toteuttaa tarkastajat (4) ja valvonnan päällikkö
  - Tutkintovaatimus
    - Valvonnan päällikkö: soveltuva ylempi korkeakoulututkinto
    - Tarkastajat: soveltuva korkeakoulututkinto (kaikilla ylempi korkeakoulututkinto)
- Tarkastaja on vastaa valvontakäyntiprosessin toteuttamisesta
  - Tarkastajan lisäksi suunnitelmallisella valvontakäynnillä on mukana 1-2 kyseisen toimialan/ palvelukohteen hyvin tuntevia asiantuntijoita
    - esim. vammaishuollon, mielenterveys- ja päihdehuollon, lastensuojelun päällikkö, alueellinen palvelupäällikkö, koordinoiva palveluesimies
- Koulutukset
  - Osallistuttu mm. kansallisiin omavalvonnan/valvonnan ja Varsinais-Suomen ylikunnallisen valvontakeskushankkeen järjestämiin koulutuksiin

Omavalvonta

- Omavalvonta, kaiken perusta
  - Palveluntuottajan omatoimista laadun ja asiakasturvallisuuden varmistamista (omavalvontasuunnitelma)
- Ennakollinen valvonta
  - Omavalvonnan ohjaus ja neuvonta
  - Toimintaedellytysten arviointi (ilmoitus- ja lupamenettelyt)
  - Lausuntojen antaminen
  - Palvelusetelituottajien hyväksyntä
- Suunnitelmallinen valvonta ja ohjaus
  - Omavalvonnan toteutumisen valvonta (riskiperusteisuus, vaihtuvat painopistealueet, sopimusten noudattaminen)
- Reaktiivinen valvonta (epäkohtailmoitukset, HaiProt, yhteydenotot)
  - Selvityspyynnöt, valvontakäynnit, seuranta, vaaditut korjaavat toimenpiteet, mahdolliset sanktiot

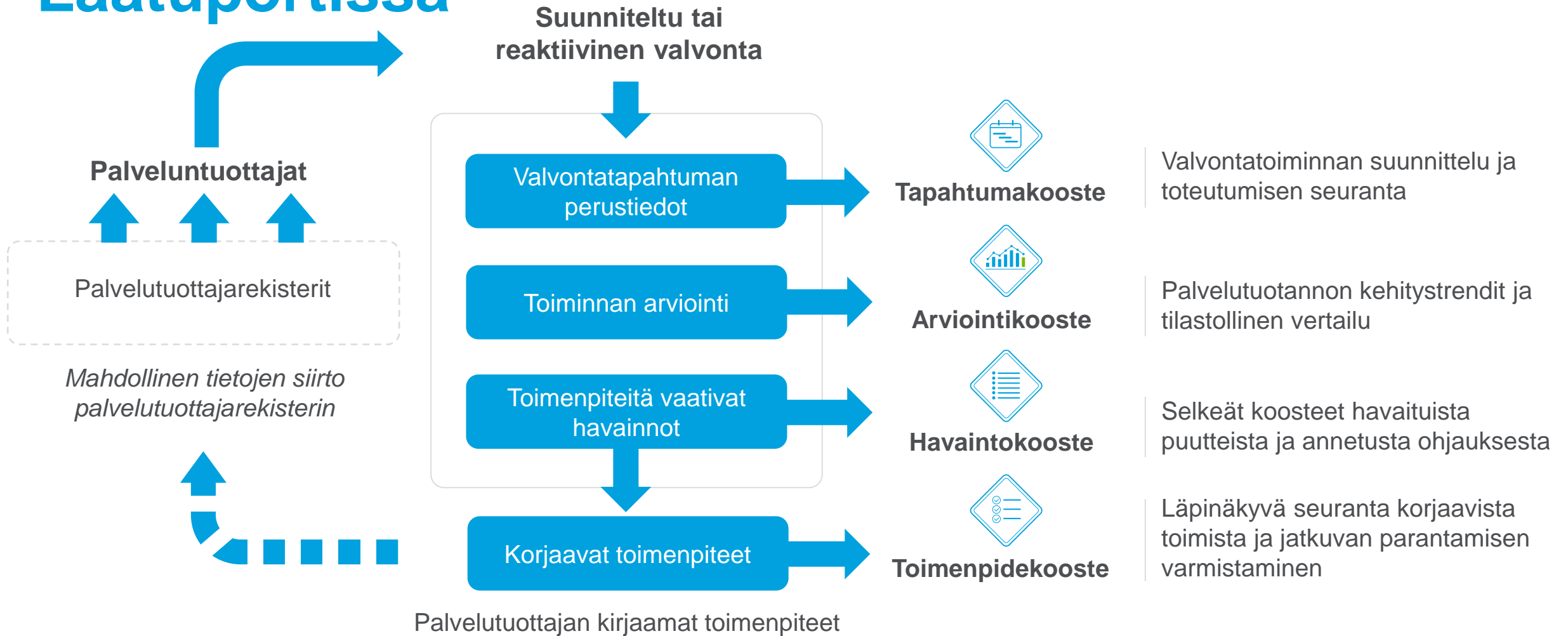

Valvontatiedon hallinta

- Laatuportin digitaalinen valvonta-alusta
  - Alustan muokkaus- ja kehittämistyö meneillään
  - Valvonnan tiimiä koulutettu alustan käyttöön
  - Osittainen käyttö jo aloitettu
  - Valvontatiedon keskittäminen yhteen paikkaan

Meneillään : Valvontakäynnin prosessi

Laatuportissa

Yhteistyö valvontaviranomaisten ja muiden tulevien hyvinvointialueiden kanssa

- Yhteistyö valvontaviranomaisten kanssa
  - Yhteistyötapaamiset AVI:n kanssa (11/21, 12/21 ja 1/22)
  - Ilmoitusten käsittelyyn liittyen mm. pyydetty ohjausta
  - Valvonnan päällikkö yhteyshenkilö AVI:iin/Valviraan valvonta-asioissa
  - Tietopyynnöt
    - Pohjanmaan hyvinvointialueella toimivat yksityiset palveluntuottajat
    - Avoinna olevat valvonnat
- Muu yhteistyö
  - Kansalliset yhteistyöfoorumit: webinaarit/koulutukset
  - Varsinais-Suomen ylikunnallinen valvontakeskushanke (materiaalit ja koulutukset)
  - Länsirannikon valvonnan yhteistyötapaamiset
  - Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus
  - Yhteistyö ja kokemusten vaihto muiden tulevien hyvinvointialueiden kanssa

Hyvinvointia läpi elämän.

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Välmaende genom livet.

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue